

Kaina metams 15 l., pusmečiui 8 l., 1 mėn. 1 l. 50 c.
Kareiviams per pusę pigiau.
Atskiras numeris 30 c. visiems.

◀○○▶

Skelbimai: petito eilutė 40 c.; prieš tekstą dvigubai
: : Adresas: Kaunas, Nepriklausomybės Atkštė. : :

Užmestas darbas.

Juozas Žengė.

Žinios iš Vakarų Europos ir anos pusės vandenyne mums rodo apie vis naujus karo technikos išradimus. Tarp kito ko jau išrastas kulkosvaidis, šaudas netiesioginiu šaudymu iki 7 kilometrų. Senasis gi kulkosvaidis buvo išrastas irgi Amerikos inžinierio Maksimo 1882 m. Pirmą sykį jis buvo pavartotas anglių kare su būrais. Rusų-Japonų kare jis įgijo didelės reikšmės. Galutinai gi užviešpatavo paskutiniame kare 1914-1918 m. Pėstininkų divizijos, išeidamos į tą karą, turėjo po 24-32 sunk. kulkosvaidžių: karo gi pabaigoj po 108-225, išskyrus lengvuosius, kurie buvo išrasti laike to pačio karo. Didelės reikšmės paskutiniame kare įgijo netiesioginis šaudymas. Apie tą šaudymą ne visi turi reikalingą supratimą, nes daugelis vadų tarnavo rusų kariuomenėj, kur kulkosvaidis buvo labai mažai tevertojamas, išskiriant tik tam tikrų kulkosvaidininkų kursų. Mes tačiau privalėtume tą šaudymą gerai išmokti. Tuo reikalu yra susijdomavę specialistai kulkosvaidininkai. Bet kaip ir kur tai atlikti? Kur reikalaujami pratimams įrankiai, to darbo specialistai? Maniau nesuklysiu, jei patarsiu tai atlikti prie A.K. Kursų sykiu su klausytojais. Galima ten padaryti ir kulkosvaidininkų skyrių. Laikas apmokymo 2—3 mėn. Išlaidų veik jokių, nes lektorius yra, įrankių irgi. Išlaidos tai tik šovinių pratimams išaikvojimas. Čia pakartoję gerai medžiaginę dalį ir praktiškai pramokę — tie instruktoriai — karininkai pilnai galės apmokyti ir savo valdinius. Klausytojų turi būti ne daugiau 12—15 žmonių. Manau, kad per metus turėsime pakankamą tokių instruktorių skaičių. Pastarieji galės, divizijų vadų parėdymais, kiekvienus metus surinkti baigusius mokamas kuopas kareivius ir per 2—3 mėn. priruošti juos kulkosvaidžių tarnybai kuopose. Faktinai dalyse tą atlikti negalima, nes karininkai turi ir taip daug darbo, o antra vertus, nėra tų įrankių ir prityrusiųjų vadovų.

Mokslas, mokykloj įgytas visados skyrėsi ir skirsis nuo mokslų, įgyto ne mokykloj. Tų kelių tūkstančių šovinių išaikvojimas, reikalui ištikus, sutaupys mums gal milijonus šovinių, šaudomų į orą.

Maj. Būrokas.

Leitenantas.

(Iš „Kareivių ciklo“).

Et, taip ir eina, taip ir švilpia jaunos dienos
Taip metal, taip antri, treti — o, leitenantai!
Kiek kartų priešui taip ir duosi šuvių plieno,
Kiek kartų stengsies, kad nusukus visą sprandą!

Ir alkanas, ir šlapias, ir visai sušalęs.
O pakalbėsi ir su vyrais, ir su arkliu.
Arkly, arklv! Taip pat pažink karėvio dalį:—
Taip pat žvalgyki priešą paliai upės karklą.

Tiek kulipkos, tiek, vadinamos, granatos.
Kad priešui smoguš smagų smūgį, — tai jau aišku.
Pavasaris, kai sykiu eina, tai ir matos
Ir vakar tik nuo josios gauta mielas laiškas.

Kai susikryžiuoja kryžiais ugnių ugnys,
Tai ir miške kažin kas šaukte šaukti šelsta.
O po kautynių, taip ir plaka kraujo būgnas
Taip ir paklausia: „Vai, kodėl čia beržui skelta?“

Taip! Taip ir eina, taip ir švilpia jaunos dienos
Taip metal, taip antri, treti — o, leitenantai!
Ir kai užartavojai savo kardo plieną
Tegu prieš priešą priešu, — tai dalykas šventas.

Del Medžių sodinimo šventės.

Artinantis Medžių sodinimo šventei ar nepravartu mums, kariams, o ypač aukštesniems mūsų viršiniams, susirūpinti, prisidėti prie šio prakilnaus kultūros darbo, būtent, įkast keletą medelių savo gyvenamuose rajonuose. Daug mūs kelių, kelelių ir takų pliki ir prašos juos pridengti, kad linksmintų praeivius savo paunksniu. Šis prakilnus darbas supažintų mūsų jaunuomenę su medžių sodinimu ir išmokintų ją gerbti savo darbą. Po keletos metų džiaugtumės savo darbu, matydami Lietuvą išraižytą alėjomis. Kultūringose valstybėse beveik visi didesni keliai apsodinti vaismedžių alėjomis, kas galima rasti ir Klaipėdos krašte, koks malonumas tokiu keliu einant! Tas visa pasiekta tik darbu, taigi meskim kalbėje, o skubiai prie darbo.

Leit. V. M.

Dar apie fizinį auklėjimą*).

Savo straipsnyje „Kariuomenės auklėjimo ketvirtadalis“ („Kario“ 7 Nr) aš buvau palietęs klausimą apie fizinį kariuomenės lavinimą, arba, tikriau sakant, apie to svarbaus klausimo pastatymą į mokslo vėžes. Fizinis auklėjimas irgi turi būti gerai apgalvotas ir sistematizuotas. Čia pirmaeilis klausimas bus kokios gimnastikos sistemos turime mes prisilaikyti. Apie sportą aš nekalbėsiu, nes sportas negali būti tos ar kitos sistemos, o turi tik tokias ar šiovias savo šakas. Yra gerai žinomos šios gimnastikos sistemos: Švedų, Lingio ir Sakalų. Buvo dalių atstovų suvažiavimas ir kaip to suvažiavimo pasekmės (sak. Kariuom. 153 Nr. iš 1922 m. skaito, kad mūsų tautai daugiau tinka Švedų ir Lingio sistemos, aš gi esu Sakalų sistemos šalininkas. Ši pastaroji yra Čekoslovakijoje. Gimnastikos sistemoje apsieiškia tautos būdas. Švedai, gyvenę žiaurios gamtos ir klimato sąlygose, linksta prie metodingo, lėto gamtos sunkenybių pergalėjimo — Čekai gi, karštai saulės spindulių apšildyti, yra linksmi, gyvi, todėl ir jų judėjimai irgi tie patys: linksmi — gyvi. Ir ką gi mes matome: tuo tarpu kaip Švedų gimnastika sudaryta sunkenybių pergalėjimui (kopėčios, sienelės), pas čekus vyraujantis elementas yra — mostai, užsimojimai. Tūkstančių sakalų kasmet sulėkimas Pragoje įdomina ir žadina ne tik čekų tautą, bet ir visą pasaulį. Kas gali būti gražesnio už tuos sutartinus ir gražiai kombinuotus baltuose rūbuose tūkstantinės minios judesius?! O visokios „saulės“ ant turniko, ant ištiestų rankų, ar tai ne grožybė? Kažkur aš girdėjau, jog tų labai painių numerių sakalų gimnastikos mokymas yra labai nuobodus, sunkus ir neįdomus. Beabejo, laisvų judesių gimnastika negali išlavinti kūno, bet į ją ir nereikia žiūrėti, kaip į gimnastikos pamatą; tam reikalui yra visokių įrankių, o judesiai tik prieš ir po lavinimosi, taip sakant, kūnui praminti ir atšifuoti ir sureguliuoti kvėpavimo organus. O „labai painūs“ laisvi judesiai, tik dėl grožybės. Nes niekas taip nežavina jaunuomenės, kaip grožybė. Ir kad tas yra tikra, matome iš to, kad sakalų sistema yra visai dar jauna sulyginant su Švedų ar Lingio sistemomis, o jau ją visi žino. Prieš karą ji buvo įvesta Rusijoje ir davė labai greitai laiku didelių pasekmių.

Dar pabrėšiu, kad Švedų ir Lingio gimnastika pritaikinta gerų sportininkų pagaminimui ir ypač žiemos sportui. Ar yra pas mus nors kiek išsiplėtojęs žiemos sportas — pačiūžos, važinėjimas nuo kalnų rogutėmis? Kaune negausi pirkti nė vienos poros pačiūžų. Pažiūrėjus į žemlapį ir atsižvelgus į mūsų klimatą, galima paklausti, kur mes stovime arčiau, ar prie čekų ar prie švedų? Gi ir mūsų, lietuvių, būdas irgi yra linksmas, o ne raupus, kaip suomių ar švedų. Taigi ir čekų gimnastikos sistema mums labiau tinka, negu Lingio ar Švedų.

Be viso mano čia pasakyto už sakalų sistemos gimnastiką, yra dar vienas argumentas už. Mūsų kariuomenėje beveik visi senesnieji karininkai tarnavo rusų kariuomenėje ir tokiu būdu nors šiek tiek yra susipažinę su sakalų sistema ir, nežinodami kitų sistemų, užsiiminėdavo sulig to metodu, kurį žinojo. Beabejo būtų lengviau praplėsti tą dalyką, kuris jau žinomas, negu tą, kurį reikėtų iš naujo mokinti.

Šiaip ar kitaip, jau metas ir labai metas griebtis rimtesnių priemonių tą auklėjimo šaką statyti į tinkamas vėžes: sudaryti mokyklą tam tikrų instruktorių

* *) Greitu laiku manoma sušaukti dalių atstovų suvažiavimą, kuris ir nustatys galutinai, kurie fizinio lavinimo bei sporto principai mūsų kariuomenei tinka; tuo tarpu gi „Karys“ duoda progos laisvai išsitariti įvairių fiz. lav. principų šalininkams.
Red.

pagaminimui, kad išleisus į kiekvieną dalį nors po vieną instruktori. (Kaip jau paskelbta „Karyj“, tas manoma daryti. Red.).

Kam tas reikalas rūpi, privalėtų siųsti į instruktorius tik norinčius ir iš jų sveikesnius ir geresnio kūno sudėjimo, nes kitaip ilgai dar mes vaikščiosime šiuo atžvilgiu patamsėje ir apgraibomis.

Pulkininkas - Leit. Kraucevičius.

Radijotelegrafija, jos esmė ir šių dienų stovis.

(Žiūr. „Kario“ 14 Nr.).

Radijo tarnyba taikos ir karo metu.

Bendrais bruožais su radijo telegrafo ir radijo telefono esme susipažinę, trumpai peržiūrėsime, kuomet, kokiose apylostovose ir kokiomis sąlygomis radijo telegrafas naudojamas — kiek taikos, tiek ir karo metu — ir kokia yra iš jo nauda.

Taikos metu svarbiausioji radijo telegrafo veikimo sritis yra, kaip tarpvalstybinių ryšių priemonės, ypatingai gi tolimoms viena nuo kitos šalims susiši-noti. Su užvandeniniu ryšiai palaikomi beveik išimtinai radijo. Nemaža jo reikšmė yra ir valstybės centrui su provincija surišti, ypatingai cirkuliariams (aplinkiniams) pranešimams ir įsakymams.

Su plaukiojančiais garlaiviais jūrose ryšiai palaikomi išimtinai radijo telegrafu ir radijo telefonu. Toli vandenyne plaukiantis garlaivis kasdieną priiminėja viso pasaulio radijo stočių duodamas žinias — naujienas ir jas teikia savo keleiviams, leisdamas laikraščius. Kai kurie naujaisi garlaiviai dabar kiekvienoje atskiroje kaitėje turi radijo telefoną, kuriuo keleivis lengvai kiekvienu metu gali su tėviške pasikalbėti. O kiek žmonių gyvybių jūrose išgelbėta, pasigirdus signalui SOS (... — — — — — inicialai angliško „Save Our Souls“ — reiškia „Gelbėkit mūsų sielas“). Išgirdus šį ženklą, kiekvienas garlaivis privalo surasti iš kur jis ateina, ir ton vieton skubėti. Tas ženklas reiškia, kad garlaivis jį duodantis, skęsta ar šiaip yra pavojuje. Štai keletas pavyzdžių, kiek ženklų SOS sušauktųjų laivų tapo išgelbėta žmonių iš skęstančių garlaivių.

1. garlaivis „Lihuania“ — 1200 žm. (1910 m.)
2. „Titanic“ — 703 „ (1912 m.)
3. „Volturno“ — 521 „ (1913 m.)
4. „Republic“ — 780 „ (1909 m.)
5. „Carthaginian“ — 800 „ (1910 m.)

ir dar begalis panašių pavyzdžių, nemažiau svarbių, galima būtų paminėti, bet, manom, ir čia pasakyto užteks suprasti, kokia milžiniška yra nauda iš radijo telegrafo. Kai kurių valstybių uostai didesnių garlaivių, neturinčių savųjų radijo stočių, visiškai neįsileidžia.

Prekyboje radijo telefonas irgi nemaža nuveikia. Pranešimai iš svarbesniųjų prekybos ir pramonės centrų apie kainas, pinigų kursus, rinkos stovį radijo telefonu perduodami į visus užkampius.

Visuomenės gyvenime didelės reikšmės turi dabar labai išsiplatinę radijo koncertai ir kt., kuriuos priiminėti — klausytis gali kiekvienas, kas tik paprasčiausia imtuva turi. Vakarų Europoje ir Amerikoje labai plačiai yra išsivystę taip vadinami radijo mėgėjai (Radijo — Amateur) jų centralinės stotys tam tikru laiku duoda radijo koncertus, paskaitas, pamokslus ir t. t. ir t. t., o šimtai tūkstančių mėgėjų įvairiose šalyse klausosi. Ir mes, Kaune, geroms radijo telegrafui sąlygoms esant, galime kasdieną nuo 17 iki 22 val. sugauti į 10 — 15 įvairių radijo konatų. 17 val. duoda Londonas, Aber-

deen ir Briuselis, 17 val. 15 min. — Bournemouth, 17, 45 — Paryžius, 18,10 — Paryžius (Eifelio bokštas), 19,30 — Aberdeen, Londonas ir Bournemouth, 20 val. — Ebaswalde, 20,15 — Lausanne, 20,30 — Paryžius ir Briuselis, 20,40 — La Haye, 21 30 — Londonas, Cardiff, Bournemouth, Newcastle, Birmingham, Manchester — kitados girdėti dar ir kitos stotys.

Karo metu radijo telegrafas kitados nepamainomas. Amerikonų kariuomenės I korpusas turėjo iki 130 radijo stočių, — tai jau vien iš to skaičiaus galima spręsti ir apie radijo tarnybos svarbumą karui. Radijo ryšiai turi daug svarbių ypatybių, kurias kiekvienas, savo žinioje radijo stotį turįs, privalo smulkiai žinoti, kad tinkamai radijo išnaudoti. Daug Didžiajame kare pavyzdžių būta, kuomet radijo telegrafas reikiamu momentu nepritaikintas arba pritaikintas nevykusiai, begalo daug žalos armijai atnešė.

Svarbiausios radijo telegrafo kare pritaikinimo slytys yra šios:

- 1) radijo ryšiai,
- 2) radijo žvalgyba,
- 3) radijo kliudymas ir
- 4) radijo pritaikymas aviacijoje.

1) **Radijo ryšiai** — kare yra pagelbinės ryšių priemonės, vartojamos tuomet, kuomet nėra galimybės kitų — vielinių — ryšių įtaisyti: Žygyje, trumpai sustojus, nuo kitų dalių atsiskyrus, paklydus, per didesnius vandens plotus, kalnus ir bendrai ten, kur vielas tiesti nėra laiko ir galimybės dėl technikos kliūčių.

2) **Radijo žvalgyba** — apie ją trumpai jau kalbėjau „Kario“ 1923 m. 45 ir 46 Nr.

3) **Radijo kliudymas** yra tame, kad dirbant prieš radijo stotims, paleidžiama ir savo radijo stotys tomis pačiomis bangomis, kad kiek galint sukliudyti bei apsunkinti priešui priėmimą.

4) **Aviacijoje radijo pritaikoma:** a) aeroplanams ir aerostatams su savo bazėmis susirišti (žvalgybai), b) artilerijos šaudymui korektuoti ir c) visos eskadrilijos aeroplanų tarpusaviams ryšiams.

Taigi matome, kad karo metu radijo telegrafas turi plačiausios savo darbuotei dirvos. Bet radijo telegrafo darbas pirmoje eilėje labai daug priguli nuo dirbančio personalo išsilavinimo ir prityrimo. Ypač dabar vartojamos *negėstamų virpėsių* radijo stotys reikalauja sąmoningo, rūpestingo aptarnavimo, tai aišku, kad ir radistās turi būti karys, kiek galint aukštesnio išsilavinimo, idant savo ginklo svarbumą ir ypatybę pilnai ir gerai suprastų.

Radistų parengimas kitoje šalyse prasideda toli dar prieš karo tarnybą: įvairūs radijo klubai, radijo rataliai, radijo sąjungos, radijo mokyklos ir kitos organizacijos didelį jaunuomenės nušimtį rengia į radistus, sunkiai, atsakomai radijo tarnybai. Tikimės, kad ir mes gausime galimybės ir, ank čiau ar vėliau turėsime ir savo radijo organizaciją ir radijo mokyklas. Ir mes pažiūrėsime ir tinkamai įkainuosime radijo telegrafo ir radijo telefono vertę.

Yra dar viena yda, kuri kliudo radijo telegrafui pilnai buoti: — tai negalimybė telegrafuoti *viena kryptimi, vienai tik stočiai*. Dabartinės radijo stoties darbą gali perimti kiekvienas, kas tik turi radijo imtuvą, o norint perduoti slaptai, reik radiogramos šifruoti. Šifravimas ir dešifravimas užima daug laiko ir neretai iškreipia radiogramos tekstą tiek, kad jis palieka visai nesuprantamas. Ypač ne giamai ši savybė reiškiasi kare, kur pranešimo bei įsakymo svarbumas priguli nuo jo perdavimo greičio. Bet ir ši pusė, kiek teko girdėti, dabar radijo telegrafo tėvo inž. Marconi yra pašalinta. Jis surado būdą taip telegrafuoti, kad sveltimos stotys visai neturi galimybės darbą perimti. Kaip tas pasiekama, man dar smulkiai nežinoma.

Ltn. Šulcas.

Pulkų krautuvės.

Svarbiausia pulkų krautuvė užduotis — patiekti kareiviui reikalingiausių dalykų pigesnėmis, negu privačioj prekyboj kainomis. Bet ne visose dalių krautuvėse kainos prekėms yra mažesnės: kai kuriose jos lygios su kainomis privačiose parduotuvėse. Jei tas būtų dėl vietos ar kitokių aplinkybių arba, galų gale, jei tam tikri komerciniai sumetimai ir krautuvės stovis neleistų prekes papiginti, tai dar galima būtų pateisinti, bet čia priežastis ne tame, tik netikusiam krautuvės vedime ir jos prižiūrėjime. Vaizdumui štai pavyzdys: dviejų dalių krautuvės randasi viename ir tame pačiame miestelyj. Kai kurios prekės, matyt, gaunamos iš vienos ir tos pačios vietos ir, be abejonės, vienoda kaina. Tik pardavinėjamos tos prekės jau nevienodai: vienos dalies krautuvėj pigiau negu privačiose parduotuvėse, o kitos dalies krautuvėj centas į centą kaip privačiose; buteliukas paprasto vietoj gaminato limonado, vienoj dalyj kainu ja 10 centų, o kitoj 20 centų; tiek pat ir privatiniame pardavinėjime

Del svetimos kalbos.

(Tikras atsitikimas iš kovų su bermontininkais).

Dar ir šiandien man puikiai prisimena tie visi vargai, kuriuos kentėjo narsioji mūsų kariuomenė, gin-dama šią brangią mūsų bočių šalį.

Nors šiandieną tie vargai senai išnyko, kentėjimai užsimiršo, bet pergyventi įvykiai nežinau ar beišdils kada iš vaidentuvės.

Norėčiau Jums, Kariai, trumpai papasakoti bent keletą vaizdų iš praeities, ypač tuos nelaimingus įvykius, kurie atsitikdavo per klaidą, per kai kurių mūsų brolių kareivių nesupratimą ir atnešdavo kariuomenei nelaimių.

* * *

Buvo tai rudens laikas. Mūšiai tąsyk dar visur tęsėsi: nes neskaitlingai mūsų kariuomenei reikėjo ir su bolševikais, ir su lenkais, ir su bermontininkais kariauti.

Bermontininkai tąsyk dar laikė savo naguose Šiaulius — Radviliškį. Visų svarbioji gelžkelio šaka

buvo jų rankose: todėl jiems ir užpuolimus su pagelba šarvuotų traukinių būdavo lengviau daryti. Tačiau viskas buvo niekai, tik reikėdavo budriai sekti kiekvienas jų žygis, ir paskui ūmai juos užpulti — sunaikinti...

Mums pirmiesiems savanoriams, kaip tik teko su jais grumtis.

Pulkas, kuriam buvo pavesta apsaugoti visą barą, buvo neskaitlingas, nekartą bolševikų buvo vaikytas, suvargęs. Iš viso pulko narsiausia buvo mūsų antroji kuopa, kuriai ir buvo pavesta saugoti Radviliškio Baisogalos vieškelis, ir padėti raitininkų eskadronui apsaugoti gelžkelį.

Nors smarkių mūšių nebuvo, tačiau labai dažnai prisieidavo budėti.

Kartą, vakare, kuopos vadas, parinkęs keletą narsesnių vyrų, pasiuntė juos žvalgybon. Praslinkus porai valandų, netolimame miškelyje pasigirdo šautuvų garsai; paskui vėl viskas nurimo.

Palaukus kiek, žiūrime — parsivaro mūsų kuopos išsiųstieji žvalgai porą raitininkų.

Panašiai yra ir su kitomis prekėmis. Kyla klausimas, kodėl vienoj dalies krautuvėj tas pačias prekes parduoda brangiau, negu kitoj dalyj, nors veikimo sąlygos abiem krautuvėm vienodos. Atsakymas vienas: vienoj dalyj krautuvė nesiskaito su materialiu kareivio stoviu, bet suinteresuota savo pelnu. Jei tu dalis per savo krautuvę prie tam tikrų pastangų ir norų gali kareiviams prekes paplėgti, bet tuo nesirūpina — daro kareiviams materialę skriaudą, nes tik jie ta krautuve naudojami.

Be viso kas aukščiau pasakyta, tinkamas ir naudingas krautuvės veikimas dalinai priklauso ir nuo jos vedėjo bei priskirtų jam padėjėjų pardavėjų: jų sąžiningumo, mandagumo ir švaros mėgimo. Man pačiam teko patirti toks dalykas: užėjau į vienos dalies krautuvę nusipirkti dešros. Pardavėjas žydėlis ėmė sverti. Pasirodė, jog paimtasis gabalas svaresnis, negu reikalinga. Tuož žydėlis rankomis ima dešrą nuo svarstyklių ir be ceremonijos šmotelį atkanda. Man išreiškus pasipiktinimą tuo, jis gana nuobradiškai pareiškė, jog man nėra ko bijotis, nes jis esąs sveikas. Čia pat kitas kareivis paprašė saldainių be poperėlių, tai tas pats žydėlis plikomis rankomis iš saujos atskaitė jam reikalingą skaičių. Kandžioti dešrą, o saldainius pilstyti nešvariomis rankomis, yra tai ne tik biuru, bet tiesiog šlykštu. Jei dar priimti domėn, kad pardavėjai — žydai, išėję iš kareivių tarpo ir patekę už krautuvės stalo, pasižymi ypatingu, net užgaunančiu nemandagumu, tai, rodos, kiekvienam bus aišku, kodėl kareiviams žydai — pardavėjai visai nepageidaujami. Vienok, neatsižvelgiant į tai, pulkų krautuvėse vis tik žydų mes matome daugiausia. Kai kas gal pasakys, jog lietuvių kareivių tarpe nėra tinkamų tam darbui žmonių. Netiesa, jų yra. Man žinoma kelių dalių krautuvės, kur pastatyti tik lietuviai ir krautuvių stovis nuo to nė kiek ne blogesnis, negu ten, kur skirti žydai.

Jei kai kurios dalys, nepapigindamos kareiviams prekių, sunkina ir be to nelengvą materialę kareivio padėtį, tai skirdamos pardavėjais žmones, kurie savo elgesiu sukelia tik pasipiktinimą, tai tos dalys daro kareiviams ir morale skriaudą. Reikia tikėtis, kad šie nenormalūs ir griežtai šalintini pulkų krautuvių gyvenime reiškiniai bus pastebėti ir pašalinti.

A. Skambutis.

Naktis buvo tamsi, nieko nesimatė — nors į akį durk. Suėję į šviesą, pradėjo vieni iš kitų juoktis. Kuopos vadas užklausė:

— Vyrų, kas nutiko?

Tada mūsų žvalgai ėmė šiaip pasakoti:

— Apėję ir atydžiai apžiūrėję isakytą mums barą, grįžome atgal. Atėję į netolimą miškelį, klausome — kas tai priešais mus atjoja. Tuož išsisklaidėme į grandinę, sugulėme ir laukiame, kas čia bus. O raiteliai artinasi; manėme, jog tai mūsų kaimynų raitininkų žvalgai, bet kad rusiškai tarpe savęs kalbasi. Manome, kad jei būtų mūsų šaliai, tai kalbėtų lietuviškai, bet dabar... o rudens vakaras tamsus, miglotas, nieko nesimato, pažinti negalima... Ir atėjo mums galvon mintis, kad gal kolčakų žvalgai joja.

Mat su bermontininkais maišėsi ir kolčakininkų, kurių daugelis buvo rusai ir šiaip vietinių plėšikų gaujos. Jie paprastai tarpe savęs kalbėjosi rusiškai, o bermontininkai vokiškai.

Rusų kalba kariuomenėj.

Kariuomenėj tarnauju dar tik trečias mėnuo, bet vienas dalykas taip įstrigo man galvon, kad nesikėsdamas turiu išlieti jį aikštėn.

Atvykęs savo dalin ir išgirdęs draugus kareivius kalbant rusiškai nustebau... kad yra tiek daug mūsų brolių lietuvių, nemokančių lietuviškai kalbėti. Kad įsitikinus ar tikrai jie nemoka lietuviškai kalbėti, priėjau prie būrelio draugų, kalbančių rusiškai ir paklausiau, iš kur jie esą? Jie atsakė jog iš Šiaulių. Kalbėdamas su jais toliau įsitikinau, jog jie visi moka lietuviškai kalbėti.

Sulaukus vakaro, kaip paprastai lietuviai vakarais mėgsta dainuoti, pasklido po kareivines rusiškos dainos, kurios kartojami ir dabar kasdieną.

Ir primena jos rusų verguvės laikus, kuomet tose kareivinėse skambėjo rusiškos dainos ir kalba, kuomet čia ne vienas mūsų brolis stovėjo išsitempęs prieš rusų „oficiera“, kuris kirto jam per ausį, sakydamas: „ti brodega“.

Primenu tuos laikus, kai mūsų broliai, užsidegę tėvynės meile kovojo už savo kalbą, net ir gyvybės nesigailėdami. Šlakstė jie tada savo krauju rubežių, nešdami lietuviškas knygas. Ne vieną už tai priglaudė šalta Sibiro žemė, ne vienas supuvo kalėjime.

Visa tai jie darė tam, kad atgaivinus mumyse tėvynės meilę, kad sužadinus kalbą, kuri rusų laikais slopinama buvo.

Pamanykime, koks gali būti įspūdis, prisiminus rusų verguvės laikus ir išgirdus mūsų brolius kalbant rusiškai, net viešose vietose.

Kalbėdami rusiškai, mes niekinam savo kalbą, niekinam tuos prakilnius mūsų bočių darbus, kuriais jie stengėsi mumyse išlaikyt žmogaus garbės dvasią ir lietuvių kalbą, niekinam savo brolius, kurie padėjo savo gyvybę, kovodami dėl mūsų teisių. Kągi svečiams pasakys, išgirdę mus kalbant rusiškai? Pasakys, jog čia yra ne lietuvių, bet rusų gyvenamas kraštas.

Tad laikas jau būtų, draugai kareiviai, susiprasti ir mesti į šalį blogą paprotį kalbėti rusiškai. Mes turim visiems pasirodyti jog esam tikri savo Tėvynės sūnūs.

P. Spindulys.

— Ir pradėjome šaudytis: mes į juos, jie į mus. Laimė, kad jie mūsų nė vieno nekludė, o mes jų tik vieną arklį nukovėme, ir tik arklys krisdamas smarkiai pritrenkė jojiką; kiti raitininkai pabėgo, o šiuodu pamėgę gvvus, atsivarėme. Dabar gailimės ir piktinamės savo klaidingu darbu, bet jau per vėlu.

Ir iš tikrųjų buvo ko gailėtis, nes tai buvo tie patys lietuvių kareiviai; netoliese stovinčio raitininkų eskadrono žvalgai buvo pasiūsti apžiūrėti barą ir, netikėtai susitikę su pėstininkais, vieni kitų nepažinę, pradėjo šaudytis. Kąžin kodėl mūsų raitininkai tąsyk buvo pamėgę rusų kalbą, o savosios lyg gėdinosi.

Kuopos vadas išklausęs šio nelaimingo atsitikimo tarė:

— Matote, vyrai, kaip atsitiko, kad būtumėt kalbėję lietuviškai, nebūtų taip atsitikę, o dabar... gėda... Taigi sakau: visur ir visumet kalbėkit tik lietuviškai, o išvengsite panašių nelaimių.

S. Žaltauskas.

Karo chronika.

Latvijos seimas trečiuoju skaitymu priėmė karo laivyno įsigijimo įstatymą, kuriame numatoma įsigyti 6 hidroplanus, 2 nardomąsias laives, 2 tralerius ir 500 minu, kurie atsieis 500 milijonų rublių.

Hondurase. Sostinėj Tegucigalpa sukilėliai susirėmė su vyriausybės kariuomene. Sukilėliai bombardavę miestą iš orlaivių. Sukilėlių pusėj apie 140 — 200 užmuštų, vyriausybės pusėj apie 60. Bombomis daug yra užmuštų ir sužeistų ramių miesto gyventojų. Sukilėliai persekioja darbininkus ir jų organizacijas. Darbininkai irgi organizuojasi prieš juos.

Graikijoje areštuota 18 aukštesnių armijos ir laivyno karininkų, įtarytų, kad jie prisidėjo prie ruošiamo monarchistų perversmo.

Oro nusiginklavimo reikalu. Anglu gen. Seely, buvęs orlaivyno viceministeris, kreipėsi į Macdonaldą, klausdamas ar jis negalėtų imtis žygių sulaikyti oro ginklavimosi varžytines, prasidėjusias tarp Europos valstybių, kurios galinčios pasibaigti baisia civilizacijai katastrofa, kokios pasaulis nėra matęs. Gen. Seely pasiūlė sudaryti tarp valstybių sutartį, panašią į Vašingtono jūrų ginklavimosi sutartį ir jis mano, kad tokia sutartis sulaikytų vis augantį nepasitikėjimą tarp Europos valstybių, o ypač Anglijos ir Prancūzijos. Gen. Seely prašė Macdonaldo sušaukti visų valstybių konferenciją, o jei kartais nebūtų galima, tai nors Anglijos ir Prancūzijos, kurioj būtų susitarta sumažinti oro programą. Macdonaldas pareiškė, kad jeigu galėsiąs ką šiuo reikalu padaryti, padarysiąs su didžiausiu džiaugsmu. Kai tik bus išrišti kai kurie šių dienų klausimai, Anglų vyriausybė rimtai svarstysianti bendro nusiginklavimo klausimą. Svarbiausia, kad nebūtų jokių nesusipratimų tarp Anglijos ir Prancūzijos. Be to, Macdonaldas pastebėjo, jeigu nepavyktų susitarti su kitoms valstybėms, būtų gera, susitarti nors su Italija.

Karo svečiai Baltijoje. Šįmet be Italų aplankys Baltijos jūros pakraščius dar ir Prancūzijos karo laivynas.

Amerikos jūrų ginklavimasis. Einant naująja Jung. Valstybių laivyno programa numatoma dar pastatyti 8 naujus kreiserius, po 10 tūkst. tonų kiekvienas, 6 patrankomis ginkluotus laivus Kinų vandenyuose vartoti ir pastatyti naują karo laivynui bazę Sandpointe, Kalifornijoje.

Besarabijos padangė nesigiedrina. Bielgrado žiniomis, rumunų ir lenkų vyriausių štabų karininkai apžiūrinėja kariuomenę Rusų - Besarabijos pafrontėj.

Anglų ginklai Meksikoj. Iš Meksikos pranešama, kad vyriausybė patraukė atsakomybėn žymios anglų ginklų dirbtuvės Vikerso atstovą, kuris būk pardavęs Meksikos sukilėliams 50.000 šautuvų, daugybę kulkosvaidžių ir kitokios karo medžiagos.

Japonų karo misija balandžio 18 d. atvyko į Paryžių. Misija susideda iš visos eilės aukštesnių japonų karininkų.

Semionovo karininkų areštas. Sovietų vyriausybei reikalaujant, Kinų valdžia areštavusi Mandžiūrijoje 23 rusų baltagvardiečius karininkus, prigulėjusius prie Semionovo grupės („Nakanune“).

— **Karininkų rinkimų teisės.** Naujas seimo rinkimų įstatymas Ispanijoje leidžia karininkams dalyvauti seimo rinkimuose. Tačiau kareiviai rinkimų teisės negauna.

— **Karininkų apginklavimas.** Lenkijoje įsakyta nuo gegužės 1 d. būtina nešioti kalavijas. Karininkai be diržo niekad neprivalo būti.

— **Oro laivyno paroda.** Varšuvoj balandžio 12 d. tapo atidaryta aeroplanų ir aerofotografijos paroda. Parodą organizavo valstybės oro gynimo sąjunga. Paroda dalinasi į 3 skyrius: Aeroplanų modelių apie 200 suviršum, aerofotografijų apie 185 eksp. ir bendras skyrius.

— **Karo vadas Turkijoje.** Turkų seimas nutarė, jog vyriausiu kariuomenės vadu karo laike turi būti turkų generolas, kurį valdžiai pasiūlius paskirs valstybės prezidentas.

— **Provokuoja lietuvius.** Vilniaus laikraščiai praneša, kad naktį iš balandžio 6 į 7 d. tapo užpulta lenkų sargyba Buividiškių dvare, Vilniaus — Trakų apskr. Sargyba buvo apšaudyta kulkosvaidžiais. Sargyba buvo priversta pasitraukti 7 klm. krašto gilumon. Tardymas parodęs, kad užpuolikų pėdai veda į Lietuvą, kas parodo, kad užpuolimą padarė lietuvių šauliai.

— *Nuo «Kario» Red.* Primename, kad pastaruojų laiku lenkai visokiais būdais stengiasi išprovokuoti lietuvius į karo žygius.

— **Gen. Vrangelis** sugrįžo iš Paryžiaus Bielgradan ir padarė pranešimą rusų karininkų susirinkimui apie savo pasikalbėjimą su didžiuoju rusų kunigaikščiu Mikalojaus Mikaloju.

(«Polska Zbrojna»).

Rusijoje.

— **Raudonoj armijoje** eina didelės vadų bei viršininkų pamainos. Manoma prašalinti apie 1000 aukštesniųjų viršininkų. Šalinami milicijos sistemos viršininkai. Pašalintų sąrašą sustatė gen. štabo viršininkas Frunzė ir jo padėjėjas Unšlichtas.

— **Chemijos karas.** Leningrade įsteigta didelė valdiška karo chemijos laboratorija, kurioj bus tyrinėjamos nuodingos dujos. Apskritai gi, dabar Rusijoje yra didelis susidomėjimas karo chemijos dirbiniais.

— **Teismas oro laivyne.** Pastaruojų laiku Maskvoje eina didelė byla dėl vagysčių ir kitų nusidėjimų oro laivyne. Komisarai ir eskadrų vadai padarė tiek daug visokių nusidėjimų, kad oro laivynas dabar visai netinka karo reikalams. Gautas lėšas jie tiesiog pasisavindavo.

— *Red. prierasas:* Šita žinėlė, matyt, liečia tik Maskvos karo apygardos oro laivyną.

— **Manoma gražinti** į raudonąją armiją visus buvusius caro karininkus, nežiūrint jų politinių įsitikinimų ir nežiūrint, kur jie dabar randasi. Tuo būdu raudonajai armijai būtų duota didesnė tautinė reikšmė.

— **Rykštė raudonojoje armijoje.** Vokiečių laikraščiai praneša, kad raudonojoje armijoje įvedama nusiakaltusiems kareiviams rykštės. Nuo rykščių būtų atleidžiami tik komunistai. Rykštės manoma įvesti nuo gegužės 1 d. Šita bausmė yra įvesta sąryšyje su neseniai buvusiomis riaušėmis kariuomenėj.

— **Sovietų militarizmas.** Vykdomasai III internacionalo komitetas nutarė sustiprinti antikarinę agitaciją svetimose valstybėse. Tuo tarpu gi pačioje Rusijoje vedama didelė agitacija už tai, kad būtų vis labiau stiprinamos rusų karo pajėgos.

— **Reformas raudonojoje armijoje.** Specialė komisija padarė reviziją 4 karo apygardų centruose. Revizijos išdavomis besiremiant karo taryba nutarė pravesti plačią raudonosios armijos štabo reformą. Tarp kitko manoma padidinti karininkams algą.

(«Polska Zbrojna»).

— **Nepasitenkinimas jaunimo.** Balandžio pradžioje revoliucinei rusų armijos tarybai buvo padarytas pranešimas apie komunistų jaunimo sąjungos narių elgėsi raudonojoje armijoje. Iš to jaunimo turi būti

sudarytas naujas karininkų korpusas. Buvo pranešta, kad tas jaunimas vietoj komunizmo paramai, sudaro jam didelį pavojų. Komunizmo jaunimo sąjungos nariai patekę kariuomenėn neigiamai atsineša prie dabartinės raudonosios armijos ir kritikuoja ne tik savo artimiausius viršininkus, bet ir visą kariuomenės tvarką, ir apskritai visokiais būdais laužo karišką drausmę. Raudonajam laivyne šitoks apsireiškimas ypač yra įsigalėjęs. Senieji susipratę jūrininkai prieš tą jaunimą esą visai bejėgiai. Tai jaunimo sąjungai esą reikalinga uždėti kietas apinasris. Komunistų jaunimo sąjunga Baltijos laivyne uždaroma.

(«Prager Presse»).

Kariuomenės gyvenimas.

Pilėnų kunigaikštis. „Dainos“ Draugija, susitarus su K. M. S. Karių Švietimo Dalimi, greitu laiku dovanai pastatys Kauno Įgulos kariams „Pilėnų kunigaikštį“, istorinė Šikšnio melodrama.

Pulko šventė. Šių metų gegužės mėn. 4 d. 3 p. D. L. K. Vytauto pulko šventė. Visus buvusius pulke p. p. karininkus, karo gydytojus, karo valdininkus ir karo kapelionus pulko vadas prašo atsilankyti. Iškilnių pradžia Žaliojo kalno aikštėje 11 val.

Kauno Įgulos Kareivių klūbe pirmą Velykų dieną Šančių Jaunimo Sąjungos Skyrius dovanai suvaidino kareiviams istorinę dramą „Taip mirdavo lietuviai“. Kareiviai į vaidinimą buvo atėję komandomis. Vaidinimas į kareivius padarė gero įspūdžio.

Antrą Velykų dieną buvo tas pats suvaidinta civiliams. Kareiviai mokėjo žymiai papigintomis kainomis.

Šeštadienį, bal. 26 d., klūbe bus šokių vakarėlis. Pelnas eis klūbo reikalams.

Švietimas.

4 p. L. K. Mindaugio p. Švietimo Komisija, tarpininkaujant Karo Mokslo Skyriui, bal. 15 d. paėmė bargan iš „Švyturio“ knygų už 204 lt. 80 c. nominalės kainos. Komisijai knygynas nuleidžia nuo 15 iki 25%; Komisija pasižadėjo už knygas atsilyginti iki š. m. gegužės 10 d.

(Apie tai, kokiomis sąlygomis Švietimo Kom. gali gauti per K. M. S. knygų bargan ir minėtais čia %%, rašyta „Karys“ 1923 m. 51 — 52 Nr. str. „Kariuomenės švietimo reikalai“).

Sportas.

Lietuvoje.

Lietuvos Sporto Lyga praneša, kad jos visuotinas metinis atstovų suvažiavimas įvyks Kaune, Tolstojaus g. Nr. 2 š. m. balandžio 26 d. 17 val., gi 27 d. bus tęsiamas nuo 12 val. Apart 12 dienotvarkės punktų, nustatytų Lygos stat. 10 §, dar bus svarstomi šie klausimai: 1 Rinkimai skyrių Komitetų, 2 Rinkimai Vyriausiojo Teismo, 3 Revizijos Komisijos pranešimas, 4 Skyrių Komitetų pranešimas, ir 5 Sumanymai.

Užsieniuose.

Vokiečių-prancūzų sporto santykių atnaujinimas.

Pirmomis sporto rungtynėmis, kuriose pirmą sykį susitiko šių dviejų tautų sportininkai, buvo kovo 23 d. Sulig anksčiau padarytos tarp šių dviejų valstybių dviratininkų sąjungų sutarties, privalėjo tą pačią dieną ir valandą vienas prancūzų dviratininkas rungtis Berlyne ir vienas vokiečių Paryžiuje. Į šias rungtynes

buvo pasiūsti geriausiai dviratininkai: į Berlyną nuvyko prancūzas Miguel, o į Paryžių vokiečys Wittig. Abejus dviratininkus priešingų sostapilių publika sutiko šiltai.

Pirmą sykį išėjus vokiečiui Wittigui į velodromą, publika sutiko jį plojimu, o rungtynių organizatoriai įteikė jam rožių buketą, su kuriuo jis ant dviračio privalėjo padaryti „garbės ratą“, t. y. pravažiuoti visą velodromą, ką jis ir padarė. Jo pravažiavimas buvo šiltai sutiktas. Velodrome neseniai buvo pastatytas prancūzų dviratininkams žuvusiems pasauliniame kare paminklas. Kaip tik šiame velodrome ir rungėsi pirmą sykį po karui vokiečys ir darė „garbės ratą“. Ratą pravažiavęs Wittig nuėjo prie paminklo, padėjo ant jo buketą ir pagerbimo ženklui, pravitovėjo prieš paminklą, galvą nuleidęs, valandėlę. Šis Wittigo žestas labai paveikė į publiką ir visa publika pagerbimo ženklui irgi atsistojo.

Po to vyko rungtynės, kuriose Wittig laimi vieną I ir vieną III vietą ir tuo pačiu laiku Berlyne prancūzas Miguel laimi tas pačias vietas.

Toks vokiečio Wittigo žestas prancūzų spaudoje iššaukė didelį triukšmą ir kiekvienas laikraštis savaip aiškino jo pasiūlymą. Įdomiausia išsireiškė „Paris Soir“, kuris darė užmetimus rungtynių organizatoriams, kam jie prileido prie to, kad vokiečys padėjo buketą tiems, nuo kurių žuvo geriausiai prancūzų dviratininkai. Laikraštis aiškiai pasakė, jog tai vokiečių pajuoka iš prancūzų didvyrių. Žurnalistų grupė nuvyko pas Wittigą ir pasikalbėjo su juo tuo klausimu. Wittigas maždaug taip išsireiškė: „Aš nuo senai buvau karo priešintinkas, bet privalėjau eiti karan, kaip ir tie, kurie žuvo. Žuvusius dviratininkus aš pagerbiau iš širdies, nes žuvę dviratininkai, kuriems pastatytas šis paminklas, buvo mano pažįstami, vieno bėgimo tako draugai ir mano konkurentai“.

Kitą sekmadienį vėl buvo Paryžiuje ir Dūseldorfe rungtynės, kur vėl Wittig dalyvavo Paryžiuje ir Miguel Dūseldorfe. Wittig šiose rungtynėse laimi dusek pirmas vietas ir bendroji klasifikacijoje 1 vietą. Prancūzas Miguel Dūseldorfe laimi trisysk 1 vietas.

Taip įvyko pirmi po karo prancūzų ir vokiečių susitikimai, kurie pasirodė ne taip sunkiais, kaip iki šiol manė abiejų tautų sportininkai. Dabar laukiama daug susitikimų tarp kitų sportininkų. Sporto spauda pabrėžia, jog sportininkai aplenkė diplomatus.

Po šių rungtynių prancūzų sporto spauda pilna šio klausimo gvildinimų ir žymesnis prancūzų sporto dienraštis „L'Écho des Sports“ kovo 31 d. vedamajame straipsnyje kreipiasi į prancūzų Olimpinių K-tą maždaug šiais žodžiais: „Ką mano daryti prancūzų Olimp. K-tas nepakvietęs vokiečių į Olimpiadą? Juk sporto santykiai užmegsti. Nejaugi ir dabar bus kokios kliūtys vokiečių pakvietimui.“

Tenka patirti, kad greitu laiku permatomas pirmas prancūzų - vokiečių boksinių ir kitų sportininkų susitikimas, ir kiekvienoje pusėje jaučiamas noras susitikti ir susilyginti jėgomis.

Įvairios žinios.

Rugby Walles — Prancija įvyko Columbes stadione, kur vyks VIII Olimpiada. Rungtynės buvo suruoštos, kad pažinti organizaciją; tai buvo kaip ir generaliu bandymu prieš Olimpiadą. Nors visą dieną lietus lijo, bet vistiek susirinko 25 000 žiūrovų. Rungtynės vyko per didelį lietų, tamsumoj. Laimėjo Walles 10:6.

Futbolas.

Tarpvalstybinės rungtynės.

Kiekvienas dabartinis tarptautinis susitikimas turi didelės reikšmės prieš Olimpiadą.

Vengrija - Italija 7:1. Įvyko Budapešte balandžio 6 d., kur laimėjo Vengrija 7:1. Tai dar vienas sunkus italų pralaimėjimas.

Praga -- Berlynas 4:0. Įvyko balandžio 6 d. Pragoje, kur čekai lengvai sumušė vokiečius 4:0 (1:0).

Belgų armija — Anglų armija 3:1. Sąjungininkių kariuomenių futbolo turnyro rungtynės šiais metais pasibaigė pilnu Belgų kariuomenės laimėjimu 3:1. Belgai šiais metais laimėjo ir prieš prancūzų 6:0. Prancūzų kariuomenė š. m. turėjo 2 pralaimėjimus nuo belgų ir nuo anglų kariuomenės.

Prancūzų karo aviacijos progresas. Prancūzų sporto dienraštis „L'Auto“ paduoda įdomių statistikos žinių apie prancūzų karo aviacijos progresą:

Pralėkė kilometrų:

1921 met.	1922 m.	1923 m.
13.577.070	15.980.900	20 368.920

Kiek valandų lakstė:

104.439	122.930	156.684
---------	---------	---------

Daugiausia į metus pralėkė:

Kap. Dognaut	17.515 klm.
Adjut. Foiny	12.560 „
Kap. Papin	10.250 „

Kas girdėti

Lietuvoje.

Invalidų namai Klaipėdoj. Klaipėdos krašto karo invalidams šelpti Komitetas bal. 10 d. nutarė nupirkti ir įtaisyti invalidų namus. Komitetas įsigijo dviejų aukštų mūro namą, kuriame bus įrengtos karo invalidams amatų mokyklos- dirbtuvės ir bus suspiestas karo invalidų dvasinio gyvenimo centras.

Lietuvos geležinkeliai š. m. kovo m. davė 2.365.000 litų pajamų: platieji geležinkeliai 2.225 000 lt. ir siaurieji 140 000 lt.

Klaipėdos konvencija, esamomis žiniomis, balandžio 23 d. bus formaliai Ambasadorių Konferencijos pasirašyta ir persiųsta Lietuvos Vyriausybei pasirašyti. Tokiu būdu Klaipėdos klausimas galutinai bus užbaigtas.

Lenkų spauda dėl Klaipėdos klausimo išsprendimo ne lenku naudai labai pasipiktinusi, nerimauja. Kai kurie laikraščiai net karą prieš Lietuvą provokuoja.

Paminklas žuvusiems. „Lietuvai Pagražinti Draugijos“ skyrius Panevėžy nutaręs organizuoti komitetą, kuris rūpintus pastatyti Panevėžio mieste paminklą žuvusiems už Lietuvos Nepriklausomybę. Paminklui projektą pagaminti pavesta dail. Zikarui. Monoma paminklą statyti su bronzos stovyla.

Vilniaus medžio sodinimo šventė š. m. gegužės 1 d. visoje Lietuvoje bus iškilmingai švenčiama. Bal. 30 d. vakare miestuose ir miesteliuose vaikščios orkestrai bei chorai, lydimi jaunimo organizacijų. Saulėi nusileidus bus deginama „Vilniaus ugnis“. Gegužės 1 d. nuo pat ryto viskas papuošiama vėliavomis, orkestrais, pamaldos, iškilmingas medžių sodinimas su prakalbomis, dalyvaujant įvairioms organizacijoms ir mokykloms su savo vėliavomis, vakare koncertai, spektakliai ir t. t.

Platesnė iškilnių programa yra paskelbta dienraščiuose.

„Nepasisekęs tyrimas.“ Varniuose bal. pradžioje trys vyrai, radę kažkur rankinę granatą, norėjo ją nuodugnai iširti. Vienas jų norėjo pasirodyti gabesnis tame darbe, todėl pradėjo ją krapštinėti; toji neiškentė ir, trūkus rankose, baisiai apdraskė tyrinėjusį. Ligonis nuvežtas ligoninėn.

Silpnutis.

Užsieniuose.

Latvijoje politinė apsauga likviduota ir sujungta su kriminale policija.

Amerikoje rinkimų propaganda vedama ir bevieliu telegrafu. Pastaruoju laiku ieškoma būdu, kaip galima būtų sutrukdyti priešingų partijų prakalbas, sakomas bevieliu telegrafu. Balandžio 7 d. Naujorke demokratų atstovui James Reed sakant bevieliu telegrafu prakalbą, jo politiniai priešininkai uždėjo tam tikrą, neseniai išrastą, aparatėlį, kuris kalbėtojo prakalbą pavertė į kažkokį triukšmą, kuriame nė vieno žodžio negalima buvo suprasti.

Perkasų sukaktuvės. Šįmet rugpjūčio 15 d. Panamos perkasas (Amerikoje) švęs savo 10 metų nuo atidarymo dienos sukaktuves, o lapkričio 18 d. Suezio perkasas (tarp Afrikos ir Azijos) 55 metų sukaktuves.

Anglų - Sovietų Rusų konferencija prasidėjo balandžio 14 d. Konferencijoje bus svarstoma prekybos kreditai, karo ir privatinės skolos, prieškarinės sutartys, pokarinės sienos ir t. t.

Potvinis Latvijoje. Balandžio 10 d. įgriuvo senasis geležinis tiltas per Dauguvą ties Ryga. Medinis tiltas jau anksčiau tapo išneštas. Tokiu būdu Rygos miesto viena dalis tapo atkirsta nuo kitos. Taip pat sugriuvo tiltas per Dauguvą ties Jaunjelgava.

Latvija ir Estija balandžio 12 d. perėmė naujas sienas, kurios Talino protokolu tapo jau galutinai nustatytos.

Latvija pirko aukso. Latvijos bankas vėl nupirko Londone 300 kilogr. aukso 45.000 sv. st. vertės. Dabar bankas, neskaitant kredito departamento aukso, turi 1900 kilogr. gryno aukso. Visas auksas padėtas užsienio bankuose.

Automobilių nelaimės Amerikoje. 1923 met. Jung. Valstybėse automobilių nelaimingi atsitikimai padarė nuostolių už 1.113.750.000 dol., 27.000 žmonių buvo užmušta ir 675.000 sužeista.

Aerodromai. Lenkų pramonės ir finansinės sferos mano pastatyti didelį aerodromą Varšuvoje tarptautiniam susisiekimui oru.

Berlyno aerodrome Tempelhofe įtaisyta radio stotis, palaikymui nuolatinio susisiekimu oru su skrendančiais po Vokietiją orlaiviais.

Graikijoje paskelbta apsiausties padėtis. Spaudai uždrausta 5 metus puliti respubliką.

Ateity Graikija vadinsis „Helliniki Politia“, tuo pačiu vardu kaip senovinė graikų respublika. Po Velykų bus renkamas prezidentas. Gen. Kondurotas išrinktas laikinu prezidentu.

Pietų Slavijoje šį pavasarį esą tokie dideli potviniai, kokių nebūta jau 200 metų. Bendrai šįmet visur girdėti didelių potvinių.

Radijo Lenkijoje. Poznaniuje tapo įsteigta pirmą Lenkijoje radijo telefono dirbtuvė. Dirbtuvė gamins radijo telefono prietaisus.

Teroras Rusijoje. Pastaruoju laiku Maskvoje suminta daug pravoslavų dvasiškių ir šiaip neištikimų asmenų. Suimtųjų tarpe yra ir pirklių. Suimtieji išstremiami į Archangelko ir Vologdos gubernijas. Apkritai dabar visoje Rusijoje vis labiau platinasi kova su priešrevoliucioninėmis organizacijomis. Slaptai policijai duotos labai plačios teisės. Visa tai sudaro daug neramumų gyventojų tarpe. Oficialėmis žiniomis, vasario mėn. buvo 76 darbininkų ir valstiečių riaušės. 15 kartų buvo pavartoti ginklai riaušėms numalšinti. Buvo padaryta 52 maisto sandėlių ir kasų užpuolimų; padaryta 15 pasikesinimų ant aukštesnių valdininkų. Tuo pačiu laiku užmušta 9 slaptieji ir 18 paprastų milicininkų. Ypač daug neramumų Ukrainoje, kur pastaruoju laiku užmušta 18 komunistų agitatorių.

Paleista iš tarnybos 83 komunistai teisininkai, kaip opozicijos šalininkai. Taip pat dar manoma paleisti 219 įvairių teismo valdininkų, irgi kaip opozicijos šalininkų.

Mokslas Rusijoje. Šiais metais Rusijoje aukštasis rusų mokyklis bus priimta tikrai 13.500 klausytojų, vieton 37.000 pereitais metais. Be to, už mokslą bus imama iš studentų 150 aukso rublių į metus. („Polska Zbrojna“).

Cenzūra Rusijoje. Maskvos „Izviestija“ spausdina pamatinį spaudos įstatymo projektą, kuri išdirbo ypatinga komisija, komisarui Stučkovui pirmininkaujant. Sulig to projekto, visi leidiniai kaip periodiniai, taip ir ne periodiniai prieš spausdinimą turi gauti cenzūros leidimą. Išimti daro tik komunistų leidiniams.

Sniegas. Čekoslovakijoje, Prancūzijoje, Italijoje ir Vokietijoje balandžio 13 d. buvo labai didelės sniego pūsnys ir audros. Susisiekimai tarp Paryžiaus ir Vokietijos buvo pertrauktas 24 val.

(„Prager Presse“).

Aukos paminklo daktarui Jonui Basanavičiui Karo Muzėjaus sodnelyje pastatymui.

Mariampolės apskr. Karo Komendantūros 28 l. Aviacijos Štabas 33 l. 65 c., Auto—Bataliono 44 l. 83 c., Karo Technikos Tiekimo Skyriaus 45 l. 30 c., Generalio Štabo III Skyriaus 36 l. Krašto Apsaugos Ministerio Kanceliarijos 53 l. Intendantūros Centralinės Dirbtuvės 150 l. 25 c., II Pėstininkų Divizijos Štabo 55 l. 7-to pėst. Žem. Kun. Butegeidžio pulko 132 l. 98 c., Ūkio Inspekcijos 40 l. c., Karo Veterinarijos Skyriaus 23 l. 50 c., Centralinės Kariuomenės Dirbtuvės 203 l. I-os Raitelių Divizijos Štabo ir 3-čio Dragūnų „Geležinio Vilko“ pulko 258 l. 85 c., Karo Technikos Valdybos Ryšio Skyriaus 7 l. 50 c., I-o pėstininkų D.L.K. Gedimino pulko 257 l. 50 c., Aviacijos Parko 13 l. 50 c., Karo Mokslo Skyriaus 87 l. 50 c., Krašto Apsaugos Ministerijos Ūkio Dalies 21 l. Karo Daboklės 28 l. 70 c., 2-tro pėstininkų pulko 85 l. 69 c., 2 pėstininkų Divizijos Intendantūros 63 l. 50 c., Intendantūros Centralinio Prekių Sand. 1 Nr. 35 l. Karo Technikos Valdybos 67 l. Inžinerijos pulko 82 l. 02 c., Karo Mokyklos 161 l. 25 c., Karo Būtų Skyriaus 70 l. 70 c., Veterinarijos Ligoninės 25 l. 15 c., Kariuomenės Vaistų Sandėlio 17 l. 25 c., 1-os Oro Eskadrilės 47 l. 25 c., Mokomosios Oro Eskadrilės 26 l. 50 c., 2-jo Ulanų Pulko 82 l. 12 c., I Lauko Ligoninės 70 l. Kauno miest. ir apskr. Karo Komendantūros 75 l. 44 c., Artilerijos Valdybos ir Artil. Tiekimo Sskr. 76 l. 86 c., Ginklų ir Patrankų Taisymo Dirbtuvių 21 l. 50 c., 1-mo Artilerijos pulko 125 l. 76 c., 2-ro Artilerijos pulko 239 l. 50 c., 3-čio Artilerijos pulko 176 l. 32 c., 4-to Artilerijos pulko 268 l. 15 c., Mokomosios Atsargos Batarejos 121 l. 65 c., Šarvuotų Traukinių pulko 42 l. 9 ct. Šarvuoto Auto Diviziono 27 l. 50 c., Artilerijos Tiekimo Skyriaus darbinink—kar. 12 l. 24 c., Aukštųjų Karininkų Kursų 15 l. Kauno stot. ir Ruožo Komendantūros 41 l. 85 ct., 1-mo Gusaro pulko 98 l. 59 c., Susisiekimo Skyriaus 10 l. 1-mo pasienio pulko 103 l. 2-os Artilerijos pulko 1-os Gaudicų Batarej. 25 l. 60 c. 5-jo pėstininkų D.L.K. Keistučio pulko 392 l. 47 c., Elektro Technikos Bataliono 54 l. 48 c., 2-tros Batarejos 33 l. 35 c., Drausmės Bataliono 39 l. 60 c., 2 pasienio pulko 83 l. 45 c., Inžine-

rijos pulko 2-os sapiroų kuopos 6 l. 65 c., 4 pėst. Liet. Karal. Mindaugo pulko 93 l. 23 c., Karo Ligoninės 117 l. 67 c. Intendantūros Centralinio Maisto Sandėlio 50 l. 8-to pėst. Kauno Kun. Vaidato pulko 170 l. 17 c., buv. Gelžkelių Karo Viršininko ir Vietinės Brigados Štabo 15 l. Karo Muzėjaus 123 l. 20 c., 6-to pėst. Pilėnų Kunigaikščio Margio pulko 107 l. 01 c., 4 pėstininkų pulko Griežikų komandos 33 l. 23 c., Kariuomenės Intendantūros 136 l. Inžinerijos pulko Sapiroų 2-os kuopos 42 l. 84 c., 4-to pėstininkų pulko 5 l. 78 c. Drausmės Bataliono Ūkio Dalies 28 l. 40 c., 9 pėstininkų Liet. Kunig. Vytenio p. 1 kuopos 13 l. 31 c., Inžinerijos pulko 3 pion. kuopos 91 l. 48 c., Karo Sanitarijos Skyriaus 21 l. 20 c., 3-čio Pasienio Pulko 2 l. 41 c., 4 to Pasienio Bataliono 12 l. 40 c., Geležinkelių bataliono 32 l. 97 c. 3-čio Atskiro Pasienio Bataliono 78 l. 48 c., Viso: 5619 l. 32 c.,

Penki tūkstančiai šeši šimtai devyniolika litų, 32 centai.

Visiems aukotojams tariau širdingiausia ačiu.

Išleista pastatymui daktaro Jono Basanavičiaus paminklo Karo Muzėjaus sodnelyje.

1) Dail. skulpt. Zikarui už atliejamą iš gipso ir prirengimą biusto J. Basanavičiaus modelio liejimui iš žalvario; už teisę liejimo iš žalvario jo statymui Karo Muzėjaus sodnelyje ir už visus prižiūrėjimo žygius 4000 Lit.

2) Centralinei Siaurųjų Gelžkelių Dirbtuvei už atliejamą iš vario dak. J. Basanavičiaus paminklo 870 l. 87 c.

3) Įvairiems asmenims išmokėta už Basanavičiaus paminklo statymui pamato atvežimą iš Palangos buvusios Didžiosios ir Mažosios Lietuvos rubežių, darbininkams statant paminklo Muzėjaus sodnelyje ir per paminklo atidengimą muzikantams už griežimą ir kitiems asmenims 748 l. 35 c. Viso išlaidų: 5619 l. 32 c.

Gydyt. Generol. Leit. Nagevičius.

Redakcijos atsakymai.

S. Žaltauskui. Gal daugiau turit apysakūčių, ypač iš kariuomenės gyvenimo — prašytume atsiųsti. Tamstai sekas rašyti — nemesk plunksnos, tvirtai jos laikykis.

Visiems, kas pasveikino Redakciją Velykų Šventėmis, tariame širdingą ačiu.

Š. m. balandžio 27 d. 12^{1/2} val. Karininkų Kliubo salėje (Laisvės Al. 23 Nr.) šaukiamas visuotinis **Ekonominės Karių Bendrovės** narių įgaliojinių susirinkimas sekančia dienotvarkė:

1. Valdybos pranešimas.
2. Priedabos Komiteto pranešimas.
3. 1923 metų apyskaitos su balansu peržiūrėjimas ir patvirtinimas ir pelno paskirstymas.
4. Veikimo plėno ir sąmatos einantiems metams nustatymas.
5. Valdybos ir Priedabos Komiteto narių papildymas.
6. Klausimai ir sumanymai.

Kas turi atliekamus „Kario“ 1922 m. 45 ir 46 Nr. Nr. ir 1921 m. 5, 6 ir 7 Nr., prašytume atsiųsti „Kario“ Redakcijai. Tie numeriai reikalingi komplektams sudaryti.

Leidžia Vyr. Št. Karo Mokslo Skyrius.

Redaktorius Majoras P. Ruseckas.

Valstybės spaustuvė. Kaunas, Kanto gatvė Nr. 14.